

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	6 korona	—	fillér
Félévre	3	"	—
Negyedévre	1	"	50
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.			
Egyes szám ára 20 fillér			

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb a „Pázmány-sajtó” czimérekre küldendők, (Deák-tér 19 szám)

Hirdetések jutányos árban vétetnek fel

Nyitlőr sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

Szatmár ünnepe.

Igazán annak lehet mondani azt a szépen sikerült leleplezési ünnepélyt, melylyel városunk közönsége a Kölcsey-kör kezdeményezése folytán áldozott koszorus költőnk, *Petőfi Sándor* emlékezetének. Szinte megdobban az ember szive, ha dicső multunk szellemi óriásait szemünk elé varázsolja a kegyelet, a letűnt szép időkért lángolni tudó lelkesedés.

A nagy jellemek még epochálisabb színben tűnnek fel az utódlok előtt, ha azok, kik hivatalosnak intelligenciájuknál fogva ítéletet mondani nagy tetteik felett, a dicsőség nyibusával övezik halanitékaikat, mintegy példát mutatóan a népnek, miképen kell megbecsülni a rendkívüli tehetségeket, s tisztelettel venni körül a reájok emlékeztető szavak vagy tettek legparányibb részleteit is.

Magunkat becsüljük meg, ha felemelkedni kívánunk ama jeleseinkhez, kik üstökös gyanánt tündöklenek nemzeti életünk egén, kik mint a világ előtt a magyar génius hordnókai, nevet és elismerést szerznek annak a bölösőnek, mely őket karjain ringatta.

Magyarország jövőjének nagysága multjában és ama fáklyaként tündöklő egyének tett és akaraterejének példájában van letéve, akik tevékenységükkel, búzditással, lángszavaikkal ösztönt és lelkesedést öntenek az utókor szivébe, hogy azt az utat kövessék, mely őket a dicsőség glóriájának fénykörébe vezette.

Magát tisztelte meg Szatmár városa, midőn megtisztelte *Petőfi Sándort*. Kiválóan finom izlésének félre nem magyarázható bizonyítékát szolgáltatta akkor, midőn felhasználta — épen nem mondhatjuk, hogy benső, — hanem azt a nagyon is csekély összeköttetést, hogy falai között a nemzet lángszavu dalnoka egy költő barátját többször felkereste.

Felemelkedett ezzel a ténynyel Szatmár városa az elit gondolkozásnak, a distingvált izlésnek azon magaslatára, melyről a vett öröme, vagy megtiszteltetésnek legminuciálisabb nyilvánulásait is honorálni tudják.

Az ünnepség.

Megelőző este a városi színházban diszelőadás volt, melyen *Petőfi* európai híri értelmezője *Tordai Graul*

Erzsébet is közreműködött. Nagy közönség jelent meg az előadáson, előre tudhatta mindenki, hogy oly rendkívüli műélvezetnek lehet részese, minőt csak ritkán van alkalomunk Szatmáron szemlélhetni. *Tordayné* meg is felelt a várakozásnak, művészete oly magaslaton áll, miről csak a legnagyobb elismerés hangján lehet szólni. A Kölcsey-kör diszes esokorral kedveskedett neki, a felsőbb leányiskola növendékei szintén két szép bukétall lepték meg. Előadás után összejövetel volt a Pannóniában.

Vasárnap délelőtt 1/2 11 órakor volt az emléktábla leleplezés, melylyel azon ház lett megjelölve, hol koszorus dalnokunk menyasszonyához, *Szendrey Juliához* Erdődre áttartatában mint költőbarátjának *Pap* Endrének vendége gyakran megfordult. A dalegyesület által remekül előadott Hymnus elhangzása után, melyet fedetlen fővel hallgatott meg az egész közönség, a bevezető beszédet *Máray Lajos*, a Kölcsey-kör irodalmi szakosztályának elnöke mondotta, markáns vonásokkal mutatván reá koszorus dalnokunknak a nemzeti ügy érdekében kifejtett önfeláldozó tevékenységére, mely hérosává avatta őt hazánk dicső önvédelmi harcá-

TÁRCZA.

Friczike látogatóba megy.

„Mit gondolsz, Friczike,” kérdezi a mama, „ne csináljak ma almás felfujtat, minőt multkor a nagymamánál ettél?”

Friczike szemei ragyognak, mert a kis fiucska nagy gourmand.

„Oh, igen, igen,” kiált föl, „kérem szépen!”

„Tedd fel hát kalapodat és eredj Mariskával a nagymamához, kérdezd meg, hogyan kell az almás felfujtat csinálni, én már nem tudom pontosan.”

„Oh, ereszszeled egyedül, kedves mamuskám,” kéri Friczike. „Hiszen már nagy vagyok, nem sokára már négy éves leszek, nem kell mindig Mariskával járnom.”

A mama kételkedőleg nézi fiacskáját, ki rövid idő óta nadrágot visel és azóta sa-

ját szemeiben legalább fél méterrel megnőtt.

„Nincsen messzire,” véli a mama, „megengedem tehát. Vigyázz csak a kocsikra!”

„Majd vigyázok,” biztatja Friczike, „és tudod mit, mamuskám?,” folytatja édes anyja megnyugtatóására, „elviszem az új botomat is, hogy védekezhessenek, ha talán valami kutya meg akar marni.” Eközben fenyegetőleg suhintja a levegőben a gyenge nádpálczát, veszélyeztetve vele pisze orrocskáját.

A mama mosolyog, meg van győződve, hogy Friczike nem fog kihívólag viselkedni semmiféle komondorral szemben, hiszen papája nem egyszer boszankodik azon, hogy a fiucska nagy kerülővel tér ki az ártatlan pudlikutya vagy szelid öleb elől. A mama felírta kérdését egy kis papírszeletre, melyet Friczike gondosan a mellényzsebébe rejt és sietve utra készül, hogy megbizásának eleget tegyen. A mama merész vállalkozását meghatva nézi és Mariska, a dada, is érzékenyen tekint ki reá a mellékszoba ablaká-

ból. Mindketten, a mama és Mariska, örülnek, hogy a kis ficzko olyan öntudatosan és feszesen ballag az utcán, mindig újból meg újból hátrafordul esőket integetni nekik. Mikor az utcasarkon befordul, a mama besukja az ablakot és mukája mellé ül.

„Hogyan fog a nagymama bámolni, hogy Friczike egyedül jön,” gondolja, „most éppen ott lehet.” Ekkor halkán megnyomják a kilineset és belép az ő kis fia.

„Ej, hát már visszajöttél, Friczike? Nem illik ugy szaladni,” és fenyegeti az ujjával.

„Oh, nem, mamuskám, tudod inkább visszafordultam. Szörnyű nagy kutya volt az utcán és a botom se segített volna ellene. Látod, éppen itt szalad az ablak előtt,” és kimutatott egy nyulánk agarra, mely nyugodalmasan bandukolt el az ablak előtt. „Igy, most már megint mehetek, ugy-e jobb volt, mamuska, hogy visszajöttem? és gyorsan kifutott az ajtón.”

A mama újból kezébe veszi munkáját,

Tényleg csak

INGLIK JÓZSEF szabó-üzletében szerezhetjük be **hazai gyártmányu** gyanju-szövetből esinosan kiállított, **legjobb szabásu tavaszi felöltőinket** és **öltönyeinket**, hol **papi öltönyök** és **reverendák** a legszebb kivitelben készülnek. Készít **sikkes szabásu** mindenmü **egyenruhákat**, raktáron tart mindennemü egyenruházati czikkeket. Szatmár, Deáktér, Városház épület.

nak, s ama költői vénára, mely őt örök időkre a halhatatlanok sorába emelte, azután átadta a szót a Petőfi társaság képviselőjének, melynek nevében *Koroda Pál* jelent meg az emlékbeszédet megtartani.

Költőiszáryalásulelkének megnyilatkozását nagy gyönyörrel hallgatta a közönség, mely a széles teret teljesen megtöltte. Noha itt meg kell jegyeznünk, hogy egy kis meglepetés ért bennünket, mert *várme-gyénk fia, Bartók Lajos* részvételére volt számítva. A család azonban kellemes nyomokat hagyott lelkünkben, nem ugyan azért, hogy ő el nem jött, hanem mert akit körülünkben tisztelni volt szerencsénk, — szivünk szerint beszélt.

Ezután *Tordai Grail Erzsébet* lépett a közönség elé, ki a „Dal Petőfiről” című költeményt oly mesterileg adta elő, hogy ahhoz még a legroszabb akarat kritikája sem tudna hozzáférni. A közönség riadó éljenzése lehetett csak reá a legméltóbb felelet.

Ezután dr. *Fechtel János*, a Kölcsey-körnek ügyvivő alelnöke igen csinos és szónoki hatással előadott beszéd kíséretében, melynek lényege az, hogy azon nemzetek számíthatnak tartós fenmaradásra, melyek nagy férfiakat meg tudják becsülni, átadta az emléktáblát gondozás és megőrzés végett a ház jelenlegi tulajdonosának *Morvay Jánosnak*, ki készséggel ígerte, hogy e szép hazafias kötelességének örömmel eleget tesz.

Most ismét le a kalappal, mert a dalegyesület tagjainak ajkáról felhangzott a „Hazádnak rendületlenül”, melynek végeztével is csak nagy nehezen mozdult meg a közönség, mintha elbűvölte volna ez a szép ünnepély és folytatását kívánná. Tényleg úgy is volt.

fejét rázva fiacskája tulságosan nagy elővigyázata miatt. Minő jó, hogy apjuk nincs itthon, mert az bizony az ő kis nyulfiát kegyetlenül kinevelte volna. Most majd csak szerencsésen eljut a nagymamájához — Ám ki közeledik oly sietve a kapuhoz? Mariska künn a folyosón meglepetve felkiált és Friczike, most másodszer az érzékeny bucsu után, betoppan a szobába.

„Mama”, mondja ünnepélyesen és aggályos arcocskával, „ott lenn a sarkon egy vad tehén áll. Csak hallanád ordítani. Kinyujtja fejét a kapun s az ember, aki vezet nem bír vele.

„Az mégis kellemetlen”, mondja a mama, hogy annyi veszélyes állat van az utcán éppen ma, mikor az én kis hősöm tesz egyedül sétát. Nem marad más hátra, minthogy Mariska veled menjen.”

„Igen, de csak míg a tehén mellett elhaladtunk”, kéri Friczike, „akkor aztán forduljon vissza Mariska, megmondhatod neki!”

A kis legény Mariska védelme alatt harmadszor fog bele merész vállalkozásába, miután mamája lelkére kötötte, hogy azonnal ismét hazajöjjön.

A megvadult tehén még ugyanazon a helyen áll. Kocsiba van fogva és unalmában néha-néha egy kérdező „muh”-kiáltást hallat, mire azonban hiába vár választ. Fric-

Nőkről a nevelőknek.

— Irta: *Pataki Lajos*. —

„Erős asszonyt ki talál?”
Példab. k. 31, 10.

Folyt.

A természet világában nincsenek csekélységek, — szoktuk mondani és bizonyítjuk a kicsiny szikrával, mely nagy tűzvésznek volt már oka. De az erkölcsi világban sincsenek csekélységek, — mondjuk és hivatkozunk az utálatos gögre, melynek kezdete egy kis hiúság volt a gyermekleánynál, midőn szép ruhájaért először megdicsérték. Már csak úgy az egyformaság kedvéért is kijelenthetjük, hogy a nevelésben sincsenek csekélységek, mert hiszen a pedagógia különben is a természet és erkölcs rendjén építette fel a maga bölcs elveit és törvényeit.

Azt a szertelen nagyralátást, mely a nőnemnél erényeket gyilkol, érdeméről hamis fogalmakat gyökereztet meg és a szellemi kifejlődésnek is akadály, maguk a nők plántálják tovább s tovább a legkövetkezetesebben és legbuzgóbban azáltal, hogy, mint tanítónők, az iskolákban a leányokkal kezdet csókoltatnak maguknak és ekként sokszor már fiatal koruknál fogva is érdemtelenebb személyöket a férfitanítók felett kitüntetik; tehát, miként érintettem, a pedagógia bölcs elveiről megfeledkezve már jó korán oltják belé a leánynövendékekbe azt a helytelen önértéket és nagy mértékben ártalmas felfogást, hogy a nőnem, mint ilyen, vagyis minden érdeme nélkül is a legnagyobb tiszteletre jogosult a férfiak felett.

Nagyon tévedne az, ki ezért a kijelentésért a kimondónak inkorrekt szándéklatok, szobatheoriák, vagy pedagógushoz méltatlan kicsinykedések hibáit tulajdonítaná. Miként mondtuk, a pedagógiában nincsenek csekélységek és, ha jól ítélem meg, súlyosbító alperesi körülményképen első sorban maguk a nők nem tekintik csekélységnek kezük csókoltatását. A mely tárgyban egyébiránt konkrét adatokért méltóztatassanak a t. olvasók ezúttal adatolatlanul saját bő tudomásaikhoz és élményeikhez fordulni!

Dr. *Fricke*, német pedagógus, írván a férfiaknak és nőknek természetesen való munkákról, megjegyzi: „Maguknak a két nem természetes sajátságainak alapján keletkezett az az

állandó főszabály, mely szerint a férfiaknak jutnak a nehéz és veszedelemmel járó munkák, a nőknek a könnyűek és veszély nélkül valók.” * Ha már most higgadt realitással szemlélődünk, jogosan kérdezhetnők: miért érdemelnék a tisztelet csókját azok a kezek, melyek könnyű és veszélytelen munkát végeznek, ilyen foglalkozás mellett lehetnek talán finomabbak; és miért nem érdemelnék azok a kérges, durva kezek, melyek éppen azért olyanok, mert nehéz és veszélyes munkát teljesítenek? Ha a nőnem, mint ilyen, a férfivilág felett kiemelni akaró kultusz alaptalan és megokolatlan, akkor tarthatatlan az a felfogás is, mely a nőnem számára megkülönböztetésképen kitüntető tiszteletnyilvánításokat itél meg. Egyébiránt nekem úgy látszik, hogy, ha bizonyos dolgok eredetére térünk vissza, akkor ismét egy méltatlan külsőség előtt állunk, mely a nőnek szóló kézcsókot kitalálta; mert annak az egyoldalú kézcsókknak, mint tiszteletjelnek természetrajza alkalmasint ez: érzékiség kezdte, hiúság nevelte és ferde szokás artotta fenn.

De ha az egész szalónvilág állana is össze a nőnek, mint ilyennek tartozó kézcsók és őt a férfinem felett kitüntető egyéb tiszteletnyilvánítások mellett, a józan pedagógiának még akkor is tulajdon bölcs elvei szerint, a maga helyes útján kell járnia és a kézcsókot már csak a viszonylatokban annyira fontos egyöntetűség okáért is mindenkorra törölnie. Azok a tiszta elvek nem akarhatnak erényeket ölni; nem akarhatnak érdeméről és tisztelni való tulajdonokról hamis fogalmakat gyökereztetni meg; nem akarhatnak visszafejleszteni, — hanem szent hitátásuk: nevelni. Pedagógiáról van itt szó, az emberiségre nézve a legfőbből, legjobbról, legüdvösebből. Ne ferde szokások legyenek elhárítók a nevelés irányára nézve, hanem a nevelés igyekezzék kiirtani a társadalmi fonákságokat! Ne a szalónok számára neveljünk, hanem a nevelés számára képezzünk! Ne a szalónok rontsák az iskolát, hanem az iskola javítsa meg a szalónokat!

Volt egy nő. Szent érzésektől boldogan viselt kebelén. Mikor az élet és halál között csak egy hajszálnyi keskeny határösvény van; mikro

* *Erziehungslehre*, S. 783.

ezike figyelmezteti Mariskát a tehén szokatlan nagy szarvaira s mikor a veszélyes állat mellett elhaladt és biztonságban van, elszalad és végre eléri nagymamája házát. Hangoosan kopog az ajtón és kipirult arcocskával meg ragyogó szemekkel büszkén lép nagymamája elé.

„Ah, szép, meglátogatsz, Friczike, üdvözli a nagymama. „Künn van Mariska?”

Friczike nagyméltósággal rázza szőke fejecskéjét. „Nem, nincs künn. Mama levéllel küldött hozzád.” Ügyetlen ujjacskái hiába kísérleteznek, hogy a papírszeletet szük mellényzsebéből kiszedje.

„Egészen egyedül jött az én kis Friczikém!” kiált föl meglepetve a nagymama. „Milyen nagy legény már?” teszi hozzá bámulva. „Nos, ha már egyedül tud eljönni, ezentul gyakrabban fog meglátogatni, meny nyire örülök ezen!”

„Igen, de most megint el kell mennem, válaszol fontoskodva Friczike, kinek végre sikerült a kis papírszeletet meglehetősen összegyűrve zsebéből kihuzni. Mamuska különösen megparacsoolta.” Ezzel odanyújtja nagymamájának a levelet s a nagymama a pápaszemet keresi, hogy elolvashassa.

„Nem lesz olyan sietős, hadd olvasom el előbb a levelet!”

De Friczike nem várhat már, haza kell sietnie, elmesélni, milyen jól végezte megbízatását. Mielőtt a nagymama felvette volna a pápaszemet, Friczike már az ablak előtt elrohan; nagy megnyugtatósára észrevette, hogy a tehén feje eltűnt a kapualjából, amelyből olyan fenyegetőleg nyult ki még az imént.

„Ez derék, Friczike, hogy azonnal vissza jöttél,” mondja a mama, „legfőbb ideje, hogy az almafelfujtat elkészítsük. Hol a ezédula?”

A nagymamánál van, hát hol legyen? válaszolt Friczike a sértett ártatlanság hangján ilyen furesa kérdésre. „Hiszen neki kellett átadnom, nemde, mamuskám?”

„De csak azért, hogy megírja rá a választ,” mondja bosszusan a mama. „Most még mindig nem tudom, hogyan kell a felfujtat csinálni.”

Akkor Mariskának kell elmenni, hogy megkérdezze, nyilvánítja ki Friczike felette sértett hangon, hogy fáradozása olyan kevés elismerésre talál. „Még egyszer nem tehetem meg ezt a hosszú utat.”

És első önálló kirándulásától egészen kimerülve leroskad gyermekszékébe, hogy kipihenje magát babérjain.

az az öntudatlan csecsemőember elhagyatva pár óra múlva már nem élne: az a nő őrangyal-ként vigyázott bölcsőm felett, — el nem fordítva, be sem húnyva szemét, ha bajom volt. És gondozott, ápolt az önfeláldozó szeretetnek oly munkájával, melynek értékét aritmetika ki nem számítja, érc és kő meg nem fizeti. Velem nőtt szíve jósága is, ez a melegítő nap, mely csak emelkedett, de le nem szállt soha. Nem emlékszem, hogy boszúsán valamikor csak egy ujjal is hozzám nyúlt volna; mert még az a kis hátbaütés is jobban fájt volna az ő lelkének, mint a rakoncátlan fiú testének. Ez a nő anyám volt, a *Levána* szerint Istennek teremtőtársa.

Bölcs Salamon, Izrael dicső királya, leszáll trónjáról, elébe megy anyjának és meghajol előtte; királyi trónust tétet neki és jobbára ülteti.* A zordon kemény Coriolanus kezéből anyjának egy szavára, egy tekintetére kihull a boszúzó fegyver. Fejedelmek leteszik koronájukat, püspökök süvegüket és hódolnak a nőnek kit Isten anyai méltóságára emelt felettük.

E világon a hamisítatlan természet rendje szerint legjobb az anya, és minden más csak annyiban jó, a mennyiben hozzá hasonlít. És ennek a nőnek, kinek anyai szívébe Isten a természet örök törvényében tulajdon legnagyobb jóságát öntötte, a tisztelet és szeretet rajongásával csókoljon kezét a fiú, a leány, ha hét bitoralom koronája tündöklök is fejükön; ha népek és nemzetek térdelnek is hódolva lábainál.

A gyermek csókolja meg azt a gondos kezét, mely neki a kenyeret nyújtotta; de csókolja meg azt a munkás kezét is, mely a kenyeret kereste!

És ez a kis, világtalan plánéta száguld tovább s tovább az eget végtelenségében. Évmilliók peregnék le a teremtő Isten homokóráján. Hegyek kopnak, völgyek telnek, és a nagy természet lassan-lassan kiegyenlítésre törekszik, hogy, miként a biblia is mondja, „minden völgy betöltessék, minden hegy és halom megaláztatás-sék, és a göröngyösök egyenesekké legyenek és a darabosok sima úttákká.“**

Az emberiség élete, az a pár ezer esztendő, mindössze egy csepp az időtlen idők tengerében. És ez arasznyi emlékezet óta a méhecske azon módon építi sejtjeit, a fecske fészket. A fejlődés teoriája nem alaptalan ugyan egészen, de a természet törvényei kimérték annak határait, és jelentékenyebb átalakítások beláthatatlan messze időknek eredménye lehet. Azért csak azt mondhatjuk, hogy ezután is virág fog simulni tartórudjához, repkény kúszni a fára, gyengébb támaszkodni az erősebbre. Hajók és hadseregek ezután is nélkülözhetik a nőnemet, női egyesületek jövőben sem állhatnak fenn férfiintézők nélkül. Ki akarná összecserélni a cérnaszálat és a hajókötelet, mikor a cérna is éppen olyan erős és pótolhatatlan a maga helyén, mint a milyen szükséges a szétéphetetlen hajókötelet a maga helyén? Ezután is lesznek tühöz való, fehér, esetleg rózsás ujjacskák, melyek pörölyt forgatni nem bírnak; és ezután is lesznek pörölyre termett, csókolni való, kérges, durva kezek, melyek tüt emelni nem tudnak.

A nő az emberiségnek érző idege, a férfi annak izmos és értelmi része, — írja egy pedagógus. „Szeretnék odakiáltani: anyák legyetek apák! és: apák, legyetek anyák!“ — így szól a *Levána*. És helyesen. Hadd világítson tovább is az ész, hadd melegítsen tovább is a szív! Rideg az ész szív nélkül, iránytalan a szív ész nélkül. És nem lesz baj, ha a nőnek „egész polgárrá“ kifejlődése késni fog, — egyelőre addig, míg pl. a Kárpátok lekopnak.

* Királyok IV. könyve, 2. r.

** Lukács evang., III. 5.

Felméri irván a családnak a nőemancipáció következtében az utcára leendő kitelepítéséről, a nő jellemzésénél megszólaltatja a föld legnagyobb nőkollégiumának egyik tanárát is. Ez a nő testi szervezetének oly hátrányairól tud, melyeket, mint írja, meg nem változtathat sem a törvényhozás, sem a nevelés. A szellemi tehetségek dolgában pedig szerinte a nő nem annyira feltaláló, mint utánzó; teremtő ereje a nőnek aránylag gyöngye és a tudomány nem ismert hatáira kimenni fél. Végre pedig, mintegy összegezésül ezt mondja: „A lehető legtöbb, a mit tehetünk, ha jól fegyelmezett elméket adhatunk a társadalomnak, kik jobb nőtestvérek, érzőbb és értelmesebb asszonyok és anyák s a társadalom diszei lesznek; de a kiktől nem várhatjuk, hogy az irodalmat, a tudományt, vagy művészetet előbbre vigyék eredeti gondolatokkal, kutatással, avagy találmánnyal.“**

Nem régen közöltek az újságok egy hírt, mely szerint az amerikaiak nincsenek megelégedve a szolgálatokkal, melyeket a nők, mint a férfiak versenytársai, teljesítenek. Nem olvastam végig a közleményt. Később társaságban szóba hozta valaki azt a hírt. Nem hallgattam részleteket. Rosszúl esett nekem arra gondolnom, hogy mi, magyarok, a nőemancipációval egy nagy társadalmi átalakítást akkor indítottunk meg, midőn az amerikaiak egy öreg száz esztendő múltán vesznek észre állapotokat és fejleményeket, a melyekről az az említett hír szól, de a melyeknek részleteiről tudni nem akartam.

Pedagógiai írók is inkább határozott ellenségei, mint barátai a nőemancipációnak, miként arról egy-egy rövidke célzattól már ez alkalommal is meggyőződhattunk. Dr. *Fricke* Amerika példájából okulva, még a nők tanítói működésére vonatkozólag is azt mondja, hogy „a mi egész kultúránkra nézve mód nélkül veszedelmes volna, ha a tanítás ügye túlnyomólag női kezekbe menne át.“ És véleményének okadatolásaül a következőket írja: „A tanítónő tagadhatatlanul hivatását téveszti el. Ő ritkábban és nehezebben sajátíthatja el azt a széleskörű tudományos képzettséget, mint a tanító. Az ő ingerlekenyebb természete rendszerint sokképen megnehezíti nála a népesebb és különösen fiúiskolában a fegyelmenek pártatlan, következetes és szigorú kezelését. De még nagyobb baj az, hogy a nő a tanítókodást élethivatásául soha, vagy csak már akkor tekinti, midőn ereje hanyatló félben van. Egy fiatal tanítónő férjhez fog menni, mihelyt arra jó alkalom kínálkozik. Ő óhajtja azt és törekszik is utána. Tehát az ő tanítói működése minden pillanatban, előre láthatatlanul mindenkorra megszakadhat. Legyen bár ő még oly derék és buzgó tanítónő, a férfitanító mindig kiválik felette egy tekintetben, és ez az ő meggyőződése, hogy őt csak a halál szólítja el hivatásától. Az ő megnősülése mit sem változtat a dolgon és az ő törekvése fejleszteni és emelni a tanítói hivatalt, nem pedig megválni tőle. A nő csak *működik*, mint tanító, a férfi *valóban* tanító!“**

E szerint még igaza lehet annak a pedagógusnak is, ki azt írta, hogy a leányt 10 éves koráig csak el tudja nevelni a nő, de azontúl a férfi azt is jobban tudja nevelni.

Persze, persze, azok az egyoldalú, pedáns, hatalmas férfiak, a teremtés korlátalan urai mondják mindezt! . . .

Bocsánat! A kormányzásra hivatott férfivilág valóban lovagias, valóban nemes volt, — a tisztelet és hála forró kézcsókjai illetik meg érte a nőnemnek éppen ama túlságosan önértékes osztályai részéről. Miként homlokunkra

* *Felméri*, id. mű: 52. 53. l.

** Id. mű, 785. 786. l.

éveinknek számát, „mélyen írta rá a természet a női szervezetre sajátos hivatását.“ És midőn a nők ama bizonyos osztályainak életiránya természetszerű hivatásukon kívül megfelelő munka hiányában veszedelmes fordulatot vehetne, államok foglalkozáskört nyitnak meg számukra, hol a társadalom különösebb tisztelete és becsülése, mely az ő ilyen magasabb rendű munkájukat kíséri, őre a józan erkölcsöknek, a nőnem méltóságának.

„Hegyeken nyílnak a legszebb virágok, hegyekről kerül a legjobb méz,“ — mondja a *Levána*. Hogy a nőnem minél inkább felelhesen meg ama várakozásoknak, melyeket a társadalom vele szemben támaszt, midőn őt a férfi versenytársává emancipálta, a nevelésnek feladata gondoskodni az eddigieknél célszerűbb módokról és eszközökről, melyekkel a nőnemet új hivatásaira minél alkalmasabbá, képesebbé tegye. Magaslatokra kell emelni a nőt, hol szebbek a virágok, honnan édesebb a méz!

A nagy arányú mozgalmak megindultak amaz eszközök és módok előteremtésében. Csak-hogy számuk és minőségük ama módoknak és eszközöknek még mindig alacsony és ezenkívül még akadályok is állanak útjában a nő szelleme teljes kibontakozásának.

Megint nagyon tévedne, a ki a jelen fejtegetéseknek gáncsoskodás célzatát tulajdonítaná. Ugyan, kérem, melyik politikus, vagy szociológus merészelné hibáztatni engem azért, hogy én csatlakozásomat jelentem ki az új világban immár hanyatló, de az ő világban emelkedő korirányhoz? Sőt, ha már a dolgon változtatni nem lehet, inkább elismerést érdemlek, hogy abban az irányban fejleszteni, habár csak egy parány erejével is mozgatni szándékoztam, midőn akadályokra mutattam rá, melyek miatt a nő szellemisége és karaktere hitem szerint még messze nem áll a férfi magaslatán, a kinek eddigi kizárólagos munkáját a társadalom a nővel megosztani szükségesnek látta.

Emelni kívántam a nőnemet oly magaslatra, a hol még nem tudom őt; oda, hol szebbek a virágok, honnan édesebb a méz, hogy annak az említett széplelkű ifjú férfinak is, a ki egészségörlő nagy munkájával készül támogatni a társadalom ingadozó alapjait, legyenek ábrándjai tisztábbak, s ha majd, miként a büszke sas, átrepül mérhetetlen magasságokat és mélységeket, vágyva térjen a családi otthon fészkebe pihenni; — legyenek álmái édesebbek, boldogítóbbak!

Bátor voltam ezúttal kifejteni egyik fő ágazatát az én pedagógiai hitvallásomnak, melyben, mint tanítóegyen születtem, éltem és meghalni fogok. Igyekeztem beszédes adatokat szóltatni meg és emellett a magaméból, tehát újat kevesebbet —, a másokéból, tehát régít többet nyújtani, hogy netalán való véleményeltérések esetén munkálatomban annál több legyen, a mi jó és annál kevesebb, a mi nem jó. De a mit elmondtam, el kellett mondanom, ha egyetlenegyre illik is, ha egyetlenegynek használ is. A rossz egyetlen esetben is oly nagyon áldatlan, a jó egyetlen esetben is oly igen üdvös, hogy minden fáradságunkra érdemes annak megszüntetése, ennek felvirágoztatása.

Munkálatom technikai részében egy kis fennakadásom volt, melynek elintézéséről, bármily száraz is a dolog, még meg kell emlékezni, mert eljárásomat megokolás nélkül nem hagyhatom.

Soká törtem a fejemet azon, hogy jelen munkálatomnak milyen címet adjak?

Először azt gondoltam, hogy talán jó volna cím gyanánt ez a sztereotip kifejezés:

Nőkről a nőknek. De aztán jutott eszembe, hogy hiszen a nők nem elvtársaim; a kik, miként említettem, kezök csókoltatásával a tisztelni való tulajdonokról már korán hamis fogalmakat plántálnak a leányövendékek lelkébe és meggyökerezetnek bennök azt a rendetlen elégteliséget, azt az ártalmas önértéket, azt az erénygyilkoló, gögös felfogást, hogy a nő minden reális érdem és kiválóságok nélkül is a legnagyobb tiszteletre és kitüntetésre jogosult, és ily módon éppen a nők tulajdon nemök magasabb szellemi kifejlődésének útjába felhőkig meredező bércek akadályait állítják következetesen tovább s tovább.

Egy másik cím után kellett tehát látnom. Úgy tűnődtem magamban, hogy szállok én talán a férfiakhoz és munkálatom címe gyanánt ezt állapítottam meg: *Nőkről a férfiaknak.* Gondoltam, hogy, ha hozzájuk fordulok, mint ez idő szerint még a föld uraihoz és egyszerűsmind annak az egyenlősítő koriránynak lelkes barátaihoz, a nőnevelésnek okszerűbbé átalakítása céljából haladéktalanul megteszik energikus intézkedéseiket. De azután vettem észre, hogy megint nem jó helyen járok. Mert, miként szintén voltam bátor említeni, a komolyságukról megfélemlítő férfiak méltatlan okokból korai, kitüntetett figyelemmel és körülrajongással, regényekben, versekben és más írásfajokban nyújtott szertelen dicsőítéseikkel és bódító ömlengéseikkel nem kevésbé rongálják és fejlesztik vissza a nőnemet. Hogyan kívánhatnám én tőlük, hogy komolyabb magatartást tanúsítsanak a nőnemnek különösen nevelés alatt álló, képződő osztályával szemben; hogy sajátkezűleg semmisítsék meg azokat a bizonyos irodalmi műfajokat és kenyérkeresetből többé ne irjanak olyanokat, tündöklő szellemökhöz méltatlanokat?! — Tehát ezt a másik címet is el kellett ejtenem.

Támadt végre egy szerencsésebb gondolat, hogy t. i. intézem én szómat azokhoz, a kik méltóságos komolyságuknál, fennkölt gondolkodásuknál és érzésüknél, valamint magas szentes hivatásuknál és állásuknál fogva szükségképpen elvtársaim. És így adtam én jelen munkálatomnak címeül ezt a sokat mondó kétszót: *Nőkről a nevelőknek.*

(Vége).

Hirek.

Urnapija. Holnap lesz a keresztény kath. világnak az a kedves ünnepe, melyet a közönség rendkívüli lelkesedéssel szokott mindenütt megünnepelni. A székesegyházban a szent-mise reggel 8 órakor veszi kezdetét, mely után kedvező idő esetén körmenet lesz. A diszorséget a honvéd és közös hadsereg egy-egy százada fogja szolgáltatni.

Vécsey meghalt. Épen most vesszük a megdöbbentő hírt, hogy vármegyénknek köztisztviselőiben álló főura, báró Vécsey József Budapesten, hol palotájában már régebbi idő óta nagybeteg fekszik, ma reggel 5 órakor meghalt. A mélyen sujtott család gyászában vármegyénk és városunk közönsége igaz részvétellel osztozik, hiszen nincs egyetlen ember, ki óránta a legnagyobb tisztelettel ne viseltetné. Mindenkiel csak jót, roszt soha sem szeretett tenni. Holttestét Sárközre szállítják, hol pénteken helyezik örök nyugalomra.

Új ezredparancsnok. Király Ő felsége a honvédséghez áthelyezett pávai Vajnai Béla helyére házi ezredünk parancsnokává Schvantner Simon ezredest nevezte ki.

A bíróság köréből. Ő felsége dr. Pap Kálmán telekkönyvi betétszerkesztő albirót a beregszászi kir. törvényszékhez bírónak, Jenei Sándor debreczeni törvényszéki jegyzőt a szatmárnémeti kir. törvényszékhez albirónak, a debreczeni kir. ítélőtábla elnöke Ko-

pacsek József hajduböszörményi lakos végzetett joghallgatót a debreczeni kir. ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornoknak nevezte ki.

Megérdemelt nyugalom. Komka Ervin, a Schönborn uradalomnak igazgatója, aki csaknem 50 évvel ezelőtt lépett urának szolgálatába, hajlott kora miatt nyugdíjazását kérte, mit a nemes főúr szép és elismerő sorok kíséretében teljesített is. A tisztikar bankettet rendezett távozó főnöke tiszteletére.

Személyi hír. Hegedűs Sándor, volt kereskedelmi miniszter holnap délután két órakor városunkba érkezik s a püspök ur Ő méltóságának lesz vendége. — *Bavanyay* Imre honvédezered, dandárparancsnok, a honvéd csapatok megszerelése végett pár napig Munkácson időzött.

Hymen. Horváth József helybeli gyógyszerész jegyet váltott *Dövényi* Pál székelyhídi ügyvéd leányával, Irma kisasszonnyal. — *Tóth* Kálmán államvasuti hivatalnok szombaton esküdt örök hűséget öz. *Barabás* Ferencné leányának, Rózsika kisasszonnyal. — *Kovács* Béla szállósvégárdói tanító a napokban esküdt örök hűséget *Terebesen Gaál* Gyula tanító leányának, Margitkának. — *Petuly* László nagy-bányai rőfös kereskedő folyó hó 25-én kötött házasságot *Stibli* Juliánával, *Stibli* István helybeli polgár kedves leányával. — *Jaczkovits* Béla helybeli m. kir. államvasuti hivatalnok eljegyezte városunkban *Gyene* Magda kisasszonyt, *Gyene* Bertalan nyug. jegyző s tatárfalvi földbirtokos leányát. — *Lengyel* Gerő pénzügyi fogalmazó eljegyezte *Nagy* Géza pénzügyigazgató helyettes leányát, Irénkét, Maros-Vasárhelyen.

A szorgalom jutalma. Alig egy éve számoltunk be arról, hogy *Lükő* Sándor takarékpénztári főkönyvelő fia a budapesti egyetemen az összes orvostudományokból szigorlatait kitűnő sikerrel tette le. Örömmel vesszük az újabb hírt, hogy a belügyminiszter Dr. *Lükő* Gézát a pozsonyi állami kórházban alorvossá kinevezte!

Vizsga-tétel. *Sarkady* Rudolf, ki a mátészalkai kir. járásbíróság területén működő betétszerkesztő bizottságnál alkalmazott betétszerkesztő gyakornok, a telekkönyvvezetői vizsgát a debreczeni kir. ítélőtáblánál szép sikerrel letette.

Előléptetés. A szatmári gőzmalom-társulat igazgatósága *Deák* Kálmán elhalálása folytán megüresedett állásra *Jónás* Bélát léptette elő, ki eddig a társulat irodájában mint könyvelő működött.

Gyászír. Egy jeles tehetségű ifju halt meg e hó 21-én délután. Öröme és reményessége volt a családnak, kedvességéért mindenki szerette. Régebbi keletű szívhaj döntötte korai sirjába, mely ellen meghiusult minden védekezés. Az utóbbi napokban állapotja aggasztóra fordult, de aztán pár napig ismét jól érezte magát, s a családtagokkal ebédközben a legjobb hangulatban töltötte az időt, midőn hirtelen hátrahanyalott és abban a pillanatban meghalt. *Kiss* Sándor, a gymn. VIII. osztályának tanulója a boldogult. Halálhíre minden ismerőst, aki mind szerették, mélyen megdöbbentette. A gyászháznál a temetésen *Bagothay* Sámuel főgymn. tanár mondott megható imát, a sirnál egyik osztálytársa, *Bakcsy* József gyönyörű beszédet. A kíséretet a főgymn. ének-kara által igen szépen előadott gyászzénekek képezték. A ref. főgymn. ifjusága testületileg jelent meg tanáraival együtt, — a VIII. osztály díszes koszorút küldött ravatalára és a testvéri szeretet jeléül közvetlen a gyászkocsi után követte kartársát. A mélyen súlytott család által kiadott gyászjelentés köv. szól: *Kiss* Róbert és neje szül. buji *Báthory* Malvin mint szülők, ugyszintén gyermekeik: *Endre*, *Piroska*, *Gizella* és *Hedvig*, buji *Báthory* Endre, buji *Báthory* Zsigmond és neje *Csapó* Juliska az összes rokonság nevében is mélyen szomorodott szízzel jelentik forrón szeretett fiok, testvérek illetőleg öcsésüknek, *Kiss* Sándor VIII. gymn. oszt. tanulóinak élete 19-ik évében e hó 21-én délután 1 1/2

órákor szívszélhűdés következtében történt gyászos elhunytát. A kedves halott hült temetői folyó hó 23-án, délután 4 órakor fogtak az ev. ref. egyház szertartásai szerint a Vörösmarty-utca 27-ik számú gyászszobától örök nyugalomra helyeztetni. Szatmár, 1902. május 21. Áldás és béke lengjen porai felett! A kedves gyermek gyászos ravatalát egész koszoruerdő borítá el. Koszorút tettek a ravatalra a bánatos szülők, Endre, Piroska, Gizella és Hedvig testvérei, Báthory Endre, Zsigmond és neje, Bakó Lajos és neje Kiss Elza, öz. Literáty Elekne, az ev. ref. főgymn. VIII. osztálya, öz. Vajthó Lászlóné, Békassy Géza.

Templomszentelés. Bucsuban (Bereg m.) a hívek áldozatkészsége és buzgalma folytán csinos kis templom épült. A közönség rendkívüli öröme közt szentelte fel pünkösöd másod napján *Szalay* Sándor beregszászi esperes-plebános. Délben *Krajnik* György egyházigazgatóknál közömbös volt, melyen számosan vettek részt.

A szegedi kongresszus. A törvényhatósági joggal felruházott városok polgármesterei értekezletet tartottak Szegeden, melyen *Pap* Géza, a mi polgármesterünk is részt vett. Legsarkalatosabb határozata a kongresszusnak az volt, hogy a városok által teljesített állami közigazgatási funkcióért az állam megfelelő dotációt adjon a városoknak. E tárgyban memorándumot fognak a belügyminiszter elé terjeszteni, melyet a városok polgármesterei és országgyűlési képviselő nyújtanak át. Befoglalják ebbe Debreczen város azon indítványát is, hogy a törvényhozás a városok számára külön törvényeket alkosson, mert a városok érdeke specialis városi törvények alkotását igényli. Végül kimondták, hogy a városok képviselőit szívesen látják tanácskozásaikon, de tagokul be nem fogadják, nem akarván, hogy értekezleteiket esetleg a politika befolyásolja.

Bérmálás Nagybányán. Kedves és felejthetetlen ünnepe volt Nagybányának e hó 24- és 25, midőn öt vármegyének, a szatmári egyházmegyének főpásztorá időzött körében. Mintha az időjárás is respektálta volna a ritka szerencsét a hónapokig tartó esőzés megszűnt s rég nem látott verőfényes ég mosolygott le a zászlókkal díszített ünneplő városra. Az emberek mondogatták is egymásnak, meglássátok, ha a püspök jön, az idő is kiderül, mert ezelőtt hét évvel is úgy volt: folyton esett de a püspök érkezésekor megszűnt. S a jóslat bevált. Kellemes izgatottság vett erőt mindenkin, mindenütt csoportokban hullámzott a nép s várta a pillanatot, midőn a harangok zugása jelezte, hogy a méltóságos vendéget hozó vonat megérkezett. A tanuló ifjuság: elemi és polgári iskola s a gimnázium sorfalat alkotva várt a püspök áldására. A Deák-téri díszes diadalkapunál a h. plébános *Szőke* Béla fogadta a kegyes főpásztort s kísérte az előre elkészített lombsátorhoz, hol Ő méltósága felöltötte az egyházi ruhákat. Fehér ruhás lányok szórtak virágot lábai elé s úgy vonult be a templomba a papok kísérete mellett, hol ugyanazt az „Eccce sacerdos” énekelték a kóruson, a mit ez idő szerint Szatmárt énekelnek. Ő méltóságának kíséretében voltak *Pályi* Antal kanonok, *Szabó* István irodaigazgató, pápai kamarás, *Frank* József ugoesai főesperes, sz. váraljai plébános, *Hámon* Róbert szentszéki jegyző, *Tóth* József volt szatmári h. plébános. Azonkívül megjelentek tiszteletére: *Pályi* Ede kerületi esperes, *Szőgyényi* L. Fernezelely, *Veszprémi* S. somkúti, *Felhő* Gy. láposbányai plébánosok. Délelőtt a küldöttségeket fogadta Ő méltósága, délután pedig a plébánia ügykezelését vizsgálta meg, s legnagyobb elismerését, megelégedését s örömet fejezte ki a tapasztalt rend, pontosság, tisztaság felett. Azután a temetőbementés onnan Fernezelelyre az építendő templom helyének megtekintésére. Este a bányászok jelentek meg s ének, zene s szónoklattal dicsőítették a jó főpásztort.

A kegyes főpásztort meghatotta a bányászok ragaszkodása s a szónok szavai, hogy ők piszkos ruhában, de tiszta szívvel imádkoznak naponként, mielőtt a bányába szállnának s ha a munkától elfáradva a véső kősek kezéből, akkor ismét az Urhoz fohászknak érte. Másnap 8 órakor vette kezdetét a bérálás szertartása s tartott 12 óráig. Összesen 672-en lettek megbérmálva. Ő méltósága többször fejezte ki megelégedését a szép rend és esend felett, mely a szent ténykedés alatt uralkodott. Dálben fényes ebéd volt, melyen 40-en vettek részt. Ő méltósága keresetlen vidám humora egész idő alatt állandó derűségben tartotta a társaságot. Az első felköszöntőt a h. plébános *Szeőke Béla* mondotta hévvel, lelkesedéssel az arczon visszatükröződő belső örömmel. Kiemelte, hogy mily ritka szerencse érte őt hogy templomának bucsuján maga a megyés, püspök volt a szónok, ki hivat hithűségre, egyház és hazaszeretetre buzdította. Kivüle *Gellért Endre* nagybányai, *Farkas Jenő* felsőbányai polgármesterek üritették poharikaik méltóságának tiszteltére. *Pály Ede* esperes a nagybányaiakat köszöntötte fel s még mások is felszóltak. A nagy örömet az indulás ideje szakította meg, mert Ő méltósága a 3 órai vonattal visszautazott székhelyére, de felejthetetlen emléket hagyott a nagybányaiak szívében.

Gyászhir. *Delhányi Zsigmond* felsőbányai m. kir. bányamezőnök e hó 21-én életének 44 évében Budapesten elhunyt. — *Sulyos* csapás érte *Léber Antal* városi főerdész e hó 24-én, midőn szeretett 8 hónapos kis Jolánkájukat kiragadta a halál a szülők karjai közül. A kedves gyermek hült tetemét e hó 25-én helyezték örö nyugalomra. — *Dunka János* nyug. kir. albiró e hó 26-án életének 69 ik évében városunkban elhunyt.

Köszönetem nyilvánítom mindazoknak, kik mély bánatomban és a család fájdalmában résztvenni óhajtván, feledhetetlen fiam temetésén megjelenni szivesek voltak. *Kiss Róbert*né.

Jegyzői gyűlés. A vármegyei községi és körjegyzők egyesülete június 4-én délelőt 10 órakor városunkban a Károlyi ház külön termében közgyűlést tart, melynek napirendjére több fontos ügy van kitűzve. A gyűlésen *Nagy László* vármegyei alispán is jelen lesz.

Kisiklott vonat. Vasárnap este a Szatmár-hegy felől érkező vonat egy villamos kocsija a gőzfűrészalomástól mintegy másfél kilométerre kisiklott. A kisiklást a kocsiiban elhelyezett utasok vették észre, miről a vonat személyzetet azonnal értesítették. A vonat megállt s a kisiklott kocsit a vonatszemélyzet kiemelni próbálta, ami nem sikerült. Így az utasok a kisiklott kocsi előtti kocsiikba szálltak át s egy negyed órai késéssel a vonatot tovább folytatta útját. Egy kis ijedségen kívül egyéb baj nem történt. —

Kirándulás Er ödre. Pontban 1 órakor d. u. indult külön vonaton egy lelkes társaság, élén *Torday G.* Erzsébettel és dr. *Koroda Pállal*, hogy megtekintésük az erdődi várban azokat a kedves helyeket, melyeket Petőfi emléke halhatatlanná tett. A Petőfi toronyban a szobor mellett a nagy költő több dalát elénekelték a jelen voltak, majd dr. *Fechtel János* egy magasan szárnyaló beszédben méltatta *Torday Erzsébet* művészetét és annak nemzeti szempontból becset, a művésznő meghatott hangon mondott köszönetet a nem várt ovációért, felkérésre ezután mély érzéssel, üde, csengő hangon mesteri színezéssel és mégis természetességgel elszavallta Petőfi egyik örökbecsű költeményét. Az ismét Petőfi dalokat éneklő társaság most uzsonnához ült, a mely alatt *Koroda Pál*, *Mátray Lajos*, dr. *Fechtel János*, *Demjén Sándor*, dr. *Fodor Gyula* és *Bakcsy Gergely* mondtak tartalmas felköszöntőket. Üdítő italokról és eledelről *Mátray Lajos* és *Demjén Sándor* postafőnökök látták el a társaságot.

Te Deum. A templomépítés miatt a kir. kath. tanítóképző intézetben hamarabb végződött az iskolai év. A múlt vasárnap volt a *Te Deum* és az év bezárása, mely után a jutalmakat osztották ki a növendékek között.

Pénzjutalomban részesültek *Cselle Miklós* III. éves, *Turóczy Péter* IV. éves és *Hérmán István* I. éves növendékek.

Meghívó. A szatmár-németi iparos ének- és dalegyesület június hó 1-én (vasárnap) a Pannónia szálló dísztermében saját szükségleteinek fedezésére jótékonycélú dalestélyt s ezzel kapcsolatosan táncszertélyt rendez, melyre a t. közönséget ez uton is tisztelettel meghívja a rendezőség. Műsor: 1. Intés. Pályadíjat nyert mű. Dr. *Bródi*. 2. „Hoffmann meséi” cz. operettből az I. felvonás *Offenbach*tól. 3. „Éji varázs” férfikar. *Storch* A. Beléptidj személyenként 1 kor. 60 fill. Páholy ülés 1 kor. Kezdeté fél 8 órakor. Jegyek előre válthatók *Balogh Dezső* ur fodrászüzletében.

Ki lesz a főjegyző? Vajudik, mint a *Palé* kráteiben az ötvenesztendő s láva, pedig már, itt volna az ideje az emóciónak. Mi sem tudunk határozott feleletet adni, hiszen a tisztikar tagjai közt sok volna a rátermett egyén, de úgy látszik, kevés az asperáns. Idegenre azonban mégsem gondolunk, ez semmiféle érdekből nem volna kívánandó.

Az évszázó vizsgálatok. a püspöki hittani intézetben a következő napokon fognak megtartani: Május 27-én vizsgálat az ágazatos hittanból és gyakorlati szertartásból, 28-án az egyháztörténelemből, június 9-én az erkölcsstanból, 10-én a szentírás tanulmányokból, 17-én a nevelés- és módszertanból. 18-án a bölcseléből. Június 19-én „Te Deum.”

Az állami iskolák felépítésére beadott ajánlatokat a napokban bontották fel a kiküldött bizottság jelenlétében. A négy iskola összes épületeinek felállítására öt ajánlat érkezett be és pedig *Fogarassy Sándor*tól a vasmunkák kivételével 14 és fél % árengedéssel, a *Grüwald* testvérek és *Schiffer* cégétől 15 és hat tized % -al, *Radnai* és *Csimár* budapesti cégétől 16 % -al, a vasmunkák kivételével 19 és hét tized százalékkal, a szatmári ipari hitel-szövetkezettől 16 és egy negyed százalékkal a vasmunkák kivételével 17 és fél % -al. Egyes szakmunkákra többen tettek külön ajánlatokat, minthogy azonban a bizottság az összes munkálatokra tett ajánlatokat kedvezőbbeknek ítélte, az utóbbiak bánatpénzt visszafizetni rendelte, az öt beadott ajánlatot pedig betérjeszti a vall. és közokt. miniszterhez, azon óhaj kapcsán, hogy a helybeli iparosok előnyben részesíttessenek.

Házvétel. Az Árpád utczi *Unger Gusztáv* févő hazat, mely most *Daróczy Endre* ügyvéd tulajdona volt, 33 ezer koronáért árverésen megvette *Horváth Bertalan* föld birtokos.

Visszaalakulás. Máramaros-Szigeten, mint értesültünk, erős mozgalom indult meg, hogy a régi koronaváros nagyközséggé alakuljon át. A város terhei, adósságai oly nyomasztók, hogy okvetetlenül módot kell találni helyzetének javítására.

Felhőszakadások, jégesők. Az ország minden vidékén rendkívüli károkat okozott a májusi folytonos esős időjárás. Nálunk is szakadatlanul esett minden nap, helylyelközzel jégesővel vegyesen, máskor meg hideg novemberi eső szakadt reánk. Máramarosban két ízben felhőszakadás volt, ami annyira megárasztotta a Tisza vizét, hogy husz év óta nem ért el ilyen magasságot az ár. Éjjel jött a veszedelem, úgy hogy a Tisza mellett fekvő falvakból a part szélén lévő hazak lakói alig bírtak menekülni. *Nagy-Bocskónál* nagy károkat okozott az ár. A kincstárnak és a Klotild-szódagyárnak 5000 öl fáját ragadta el. A hullámok egész házrészeket sodortak magukkal. *Kökényesen* egy házból a gyermekek felmászta a fa tetőjére, hogy meneküljenek és 24 óráig ott remegtek. *Rosner Ervin* báró főispán *Szabó Sándor* alispánnal azonnal kiment Nagy-Bocskóra, ahol az árvíz 30-40,000 frtnyi kárt okozott. *Hosszuzemő* községét is úgy elöntötte a Tisza vize, hogy a lakosok nem közlekedhetnek. A viski Tiszahid építményei, amelyeket a téli árvíz elpusztított, most ismét a legnagyobb veszedelemben vannak. A hosszszas esőzés az Iza, Taracz, Nagygás vizeket és a Topurka-patakat is megdagasztotta,

de a Tiszát kivéve a vizek nagyobb károkat nem okoztak. Az árvíz egészen *tönkretette a szegény emberek burgonyáját, gabonáját, kukoricáját.* Ungban a záhonyi *Tiszahid* leszakadt. A megduzzadt folyó árja a máramarosi tutajokat beékelte a javítás alatt álló hidlak közé s eddig nem tudták őket kiszabadítani. *Árvízveszedelem is fenyeget.* *Lőrinczy* alispán *Nemes mérnök* társaságában a veszedelem színhelyére utazott. A környékbeli legelőkről a gulyákat és ménéseket a Felvidékre hajtották és a hidon beszűntették a közlekedést.

Végzetes szerencsétlenség. Mult héten a beregmezei Csomáról egy lakodalmas menet indult a szatmármegyei Kölcsebe; amint a tiszta-ujlaki hidon áthajtottak, négy kocsi közül az országuton, a Tiszának átesapó árja az utolsó kocsit magával ragadta. A kocsiiban levők a vízbe borultak; a közelben levő esendő járőrnek sikerült három egyént megmenteni, azonban egy *Bányász Etelka* nevű koszorús-leányt az ár elsodort és megfuladt.

Elvi jelentőségű határozat. A magyar közigazgatási bíróság a gazdákat felettlőbb érdeklő elvi jelentőségű határozatot hozott, kimondván, hogy a *szélvihar elemi csapás*, és így a szélvihar által okozott károk elmi csapásnak minősítendők s igényyel bírnak arra, hogy az adóleengedést kérni lehessen.

Köztisztviselők inkompatibilitása. A köztisztviselők inkompatibilitásának kérdését most ismét aktualisá tette a belügyminiszter egyik újabb határozata, melyben ismételtlen hangsúlyozza a miniszter, hogy a köztisztviselők egyes pénzüzeteknél viselt állása nem egyeztethető össze a köztisztviselői állással. A minap *Tolnavármegye* tett kísérletet, hogy a minisztert álláspontjának megváltoztatására bírja. Válaszában azonban kijelentette a belügyminiszter, hogy ismeretes elvi álláspontjától — melyet eddig is minden esetben következetesen alkalmazott — el nem térhet.

Az adókvető bizottság elé terjesztendő adókvételei javaslatakat kitüntető lajstrom május 28 június 5-ig 8 napra a község (város) házában kitétetvén, azokat mindenki megtekintheti, s az öt vagy másokat illető adójavaslatakra nézve észrevételeit megteheti; ezen észrevételek a fenti határidő alatt irásban a kir. pénzügyigazgatóságnál, utóbb az adókvető bizottságnál — melynek tárgyalásairól az adózók külön hirdetmény útján tudósíthatnak — terjeszthetők elő. Az adókvető-bizottság ülései nyilvánosak lévén, ott minden adózó megjelenhetik. H rom utca köz 2 sz. 1902 június 5-én tárgyalatik a lajstrom.

Vallásos czélra szánt hagyományok illetékmentesek. Nagy fontosságú elvi döntést képez a közigazgatási bíróságnak 947/1901. sz. ítélete, melyben kimondja egy, a lipótvárosi szt. *István bazilika* javára tett hagyomány illetékmentességét. Az ítélet indoklása így hangzik: „Minthogy az 1868. évi XXIII. t. czikkely 21. §-ának világos rendelkezése szerint a közoktatási czélokra rendelt hagyományok illetékmentesek; minthogy továbbá templomokban a hívők vallásos és erkölcsi oktatásban is részesülvén, ez és a hitélet fejlesztése által a templomok a közoktatás, a művelődés és az erkölcsi nevelés fontos tényezőiül is tekintendők: a szóban forgó, a lipótvárosi Bazilika belső felszerelési, tehát építési czéljára rendelt hagyományokat illetékmenteseknek kellett elismerni.” — Ez ítéletet ajánljuk a papság figyelmébe.

Az ötvenkoronás bankjegy. Az *Osztrák-Magyar Bank* bécsi és budapesti főintézeténél máj. 26-án kezdte meg az új ötven koronás bankjegyek kibocsátását. Az új bankó jegy határozottan a legszebb a nálunk ez idő szerint forgalomban levő összes papírpénzek között. Finom papírra, szép betűkkel és díszkrét színezéssel van nyomtatva, rajza kitűnő s egyáltalán minden tekintetben művészi kivitelűnek mondható.

Biztos megélhetés. Jutalék, sőt fix fizetés mellett is felvételnek tiszteletes élelmes urak, esetleg hölgyek is, a kik havonként 200-400 koronát kereshetnek becületes uton. Ezen üzletág mint mellékkereset is gyakorolható. Vidékieknek pontosan válaszolunk. Czím a kiadóhivatalban.

Péntek délután 6—7 óra között a Br. Vécsey ház udvaráról egy két hónapos fekete sárgalábú daxli kutya elveszett. Ki rávezet, vagy haza hozza, 5 koronát kap.

Közgazdaság.

Szőlőink és gyümölcsfáink megvédése.
Küzdelem a szőlőpenész az oidium, a gombák, rovarok stb. ellen

Kitárta immár teljes pompáját a természet. Viruló gyümölcsfák, zöldelő szőlők közt gyönyörködve, reménykedve és mégis aggódva jár a gazda: vajjon lesz-e a virágból gyümölcs? E kérdésre a feleletet ne csak a sorstól várja a gazda, hanem önmagától is. Azért adott a jóságos Isten az embernek észet, hogy védekezni tudjon az ellenségeivel szemben.

Szőlőinket az idén is fenyegeti a *peronospora* (szőlőpenész), annál inkább, mert a tavaszi fagy, hidegség fokozottabb mértékben érzékenynyé, fogékonyvá tették a szőlő hajtásait e veszedelmes betegség iránt. Azt ajánljuk tehát, hogy minden szőlősgazda a lehető legkorábban védekezze a szőlőpenész ellen. És ennek a módját el is mondjuk úgy, amint azt a kecskeméti alkalmazottak, akik szőlőjükről és gyümölcsükről messze földön híresek.

Legtökéletesebb ellenszere a szőlőpenésznek a „kecskeméti por”, amelyből méz hozzáadásával vegytiszta azurin keletkezik. Ez a szer a legolcsóbb, a permetezés munkája legkönnyebb, legtisztább és leggyorsabb s a kecskeméti por a permetezőgépeket sokkal kevésbé rontja, mint más anyagok. A „kecskeméti por” oldatát a legegyszerűbb munkás is elkészítheti. A „kecskeméti por” a csemegezőlőt sem teszi undorítóvá, mint más permetező anyagok.

A szeszélyes időjárás következtében kilátásunk van arra is, hogy ismét fellép az *oidium* (lisztharmat) szőlőinkben. Ez ellen is erőteljesen kell védekezni *kénmájjal*, amelynek sikere biztos s a védekezés vele sokkal könnyebb és olcsóbb, mint más anyagokkal, annál is inkább, mert a közönséges permetező-gépekkel alkalmazható.

Nevezetes előnye a kénmájnak a kénpor fölött az, hogy míg a kénpor csak 25 C foknyi hősnél kezdi kifejteni hatását, addig a kénmáj már egész alacsony hőfoknál is fejleszt a gombaölő gázokat, amire azért van szükség, mert az *oidium* is már alacsony, 5 C fok melegen terjed.

A kénmájat biztos eredménnyel lehet használni a drága *Thanaton* (dohánytűg) helyett a gyümölcsfák, vetemények hernyói, ezek bábjai gombái stb. ellen, *sőt gyógyítani lehet vele a fák mézgafojásait is.*

Egy cikely szűk keretében nem lehet részletesen írni e kitűnő szerek használati módjáról, de t. olvasóink kimerítő útastást kapnak, ha akár egy levelező-lapon a „Homok” című szaklap szerkesztő-kiadótlajdonosához: *Mayerfi Zoltánhoz* Kecskemétre fordulnak, ahol az említett hasznos szerek használati útastással kaphatók és a honnan kívánatra készségről megküldik a „Homok” című havi szaklap (ára egyéssz évre 2 korona) mutató számait.

H I R D E T M É N Y.

Felmerült kételyek elosztatása s tudomásul vétel végett van szerencsénk köztudomásra hozni, miszerint takarékbetétünk f. év első felére, valamint azontul járó kamatait évi 5 százalékkal fogjuk tőkésíteni s így a takarékbetét kamatok után eső adót ezentul is intézetünk fogja fizetni.

Hosszú felmondási idő kikötése mellett betett alapítványi- egyházi- és árvapénzek ezentul is 5 1/2 százalékkal kamatoztatnak az adólevonása nélkül.

Szinyérváralja, 1902. május hó 20-án
A „Sátmareana” takarékbetét és hitelintézet részvénytársaság
Igazgatósa.

3522—1902.

Pályázati hirdetmény.

Szatzmárnémeti szab. kir. város tanácsa, Szatzmárnémeti szab. kir. város törvényhatóságánál megürült 2800 korona törzsfizetés és 400 korona lakbérrel javadalmazott s nyugdíjigénynyel összekötött

főjegyzői állásra

s amennyiben ez a kebelbeli tisztikar köréből fokozatos előléptetéssel töltenék be, az esetleg megürülő s az 1883. évi I t.-cz. 3-ik §-ában előírt minősítéshez kötött állások betöltésére is pályázatot nyit s erről pályázni óhajtókat azon figyelmeztetéssel értesíti, hogy a kebelbeli tisztviselők körén kívül álló pályázók részéről az életkorral s az eddigi foglalkozással együtt az erkölcsi kifogástalan magaviselet is igazolandó lesz. A pályázati kérvények pedig a tanácsi iktatóba folyó évi **junius hó 5-ik napjának d. e. 11 órájáig** annyival is inkább beadandók, mert az elkészetten beadott kérvények figyelembe nem lesznek véve.

Szatzmártt, a városi tanácsnak 1902. évi május hó 20-án tartott üléséből.

Kőrösmezey,
h. polgármester.

3592—1902.

Pályázati hirdetmény.

Szatzmárnémeti sz. kir. város pénztári hivatalánál ujonnan rendszerített **II-od osztályu**

pénztártisztai állásra

pályázat nyitattik.

Ezen állással 1200 kor. évi fizetés 200 kor. lakbér illetmény és szabályszerű nyugdíjigogosultság van összekötve.

A pályázók igazolni tartoznak magyar állampolgárságukat, erkölcsi magaviseletüket és az 1883. évi I t.-cz. értelmében megkivántató minősítésüket.

A pályázati kérvények szabályszerűen bélyegezve s a törvényhatósági bizottsági közgyűléshez címezve **f. évi junius hó 5-én** d. e. 11 óráig a polgármesteri iktatóba adandók be.

Szatzmárnémetiben a városi tanácsnak 1902 évi május hó 23-án tartott üléséből.

Kőrösmezey,
h. polgármester.

LAPUNK KIADÓHIVATALA UTJÁN MEGRENDELHETŐ
CSEKÉLY HAVI RÉSZLETFIZETÉS MELLETT.

Franklin társulat kiadása.

Magyar remekírók

A magyar irodalom főbb művei.

A magyar nemzeti irodalom kincsesházát képezi a Magyar Remekírók 55 kötete, melyben benn van az összes magyar klasszikusok minden maradandó alkotása. — A magyar klasszikusoknak ez első és egyetlen egyöntetű összkiadásának ára 55 kötetben, diszes vászonkötésben **220** korona.

Csakis a Franklin-féle **MAGYAR REMEKÍRÓK** gyűjteményében található a magyar klasszikusok összességét, mivel *Arany János, Arany László, Bajza József, Czuczor Gergely, Garai János, Kemény Zsigmond, Szigligeti Ede, Tompa Mihály, Vöörsmarty Mihály, Vajda János* műveinek kiadási joga a Franklin Társulat kizárólagos tulajdonát képezi és azokat más kiadó ki nem nyomathatja

MINDEN REMEKÍRÓ MUNKÁIT EGY KIVÁLÓ MAGYAR ÍRÓ LÁTJA EL BEVEZETŐ MÉLTATÁSSAL ÉS ÉLETRAJZZAL.

KEDVEZMÉNY

A MAGYAR REMEKÍRÓK
MEGRENDELŐINEK.

Shakspeare összes színműveinek új 6 kötetes kiadását, melynek bolti ára, a Magyar Remekírók-éval azonos diszes kötésben, 30 korona, a Magyar Remekírók megrendelői 20 koronáért kapják. Ez az egyedüli teljes magyar Shakspeare, Petőfi, Arany, Vöörsmarty stb. fordításában s mint ilyen, méltó kiégitője a Magyar Remekírók-nak.

A Magyar Remekírók első 5 kötete (I. sor.) már megjelent; félévénként jelenik meg egy-egy ötkötetes sorozat

A Magyar Remekírók 3 koronás (Shakspeare színműveivel együtt 4 koronás) havi részletfizetés mellett rendelhető meg e Rendelőlap utján, mely kivágandó és megfelelően kitöltve beküldendő a Heti Szemle kiadóhivatalához.

Ezeket kívül benn lesz a **MAGYAR REMEKÍRÓK** könyvtárában: *Balassa Bálint, Berzseny Dániel, Csiky Gergely, Csokonai Vitéz Mihály, Deák Ferencz, Eötvös József br., Fazekas Mihály, Gyöngyössi István, Gvadányi József, Kármán József, Kazinczy F., Kisfaludy Károly, Kisfaludy Sándor, Kölcsey Ferencz, Kossuth Lajos, Madách Imre, Mikes Kelemen, Pázmány Péter, Petőfi Sándor, Reviczky Gyula, Széchényi István, gr.; Teleki László gr., Zrínyi Miklós, Népies Lyra, Néphalladák, Kuruczköltészet.*

RENDELŐ-LAP.

A Heti Szemle kiadóhivatala utján ezennel megrendelem a **Révai Testvérek Irodalmi Intézet** **Részvénytárs.-tól Budapest, VIII., Üllői-ut 18.**

a) A „Magyar Remekírókat” 55 kötetben 220 kor.-ért, fizetendő sorozatonként 20 kor. utánvétellel. b) A „Magyar Remekírókat” és Shakspeare műveit 240 koronáért, fizetendő sorozatonként 20 kor. utánvétellel. c) A „Magyar Remekírókat” és Shakspeare műveit 240 koronáért, fizetendő 4 koronás havi részletekben. d) A „Magyar Remekírókat” Shakspeare nélkül 220 koronáért, fizetendő 3 koronás havi részletekben.

A gyűjtemény első sorozata megjelent, félévénként jelenik meg egy-egy 5 kötetes sorozat.

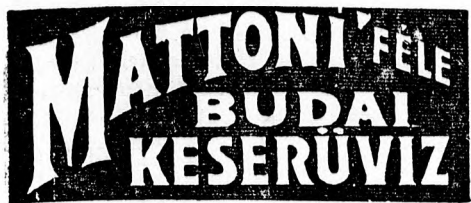
A részletek az első szállítástól kezdődőleg minden hó 1-én *Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság* pénztáránál *Budapest*en fizetendő mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlítve nincs. A részletek be nem tartása esetén a folytatólajos kötetek a részletek pótlásáig visszatartatnak; a lejárt s le nem fizetett részleteket a Társaságnak jogában áll, a pórtólköltség hoztárszámítása mellett, postai megbízással beszédni. A részletek elmulasztása esetében a részletfizetési kedvezmény megszűnik és az egész mű vételára esedékossé válik. A vételár első részlete az első szállításkor utánvétetik.

Lakhely és kelet:

Név és állás:

Olvasható aláírást kérünk.

Nyilttér. *)

legjobb hajtószer.

Kapható:

minden gyógyszerárban és fűszerkereskedésben.

*) E rovat alatt közöltékért nem felelős a Szerk

A „HONVÉD“-hez

ezimzett söresarnokban a legjobb
Kőbányai udvari ser
poharanként 10 kr. és egy nagyon
jó minőségű

márcziusi ser

poharanként 6 kr. egy korsó 10 kr
jó és olcsó villás reggeli kapható.

A szőlő peronoszporája ellen

való védekezéshez legjobb anyag a
DR. ASCHENBRADNT-féle

BORDÓI-POR.

Leszállított ára Budapesten:

50 kilogrammos zsákokban à kilo-gramm 60 fillér, 10 és 5 kilo-grammos zsákokban à kilogramm 64 fillér. Használata olcsóbb, biztosabb, a levélhez jobban tapad, mint a rézgálicz, a permetezőt soha sem dugítja. A magyar-óvári magy. kir. gazdasági akadémia növényélettani állomása kísérletének fényes eredménye, számos magyar gazda bizonyítványa bárkinek díjtalanul megküldetik. A bordói-por ezenkívül kitűnő eredménnyel használható a burgonyavész ellen, gyümölcsfák permetezésére gabonacsávázásra és baromfióllak fertőtlenítésére.

Megrendelések elfogad a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Megrendeléseket elfognak a vidéki megbízottak is.

A por kapható: Elchlinger
Gyulánál Nagy-Majtény, Zimmer Károlynál
Nagy-Károly.

SCHOTTOLA ERNŐ,

BUDAPEST

a ruggyanta (gummi) gyártás magyarországi megalapítója
műszaki központi üzlet VI., Andrássy-ut 2.
(Fonciére-palota.)

Legjobb minőségben, gyári áron szállít: *Összes mérleg gyártmányok* (külön kiadásu árjegyzék ingyen és bérmentve), a *gőzcséplőgépekhez* szükséges anyagokat és eszközöket, *csap-ágyfém, kenőszelenczék*, olajhoz és sűrű tolotte zsírhoz, *gép-hajtó-szíjak, vízmentes mozdony- és cséplőgép-ponyvák kazal, repeze és kocsi-takarók, asbest és gummi anyagok, szelepek, vízmutatók, fessmérők, dobsinek, kenőanyagok, zsiradékok, gabna-zsákok*. „Első segély“ *köt-szerszekerények*, mely kötszerszekerények a miniszteri rendeletnek megfelelően minden ipartelepen, gyárüzemnél, malomban, stb. beszerzendők.

✂ Árjegyzék és ismertetések ingyen és bérmentve! ✂

☛ Szöllőmetsző ollók nagy választéka! ☛

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vörös kereszt“-hez.

Kitüntetve

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüssel, Bo-
logne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Wallergasse I. Bécs, IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciu-
mok, eingulusok nagy választékban. Vala-
mennyi készítmény a legjobb anyagból
tartós és diszes kivitelben *Ézövek méter*
számra is eladatnak.

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után olcsón szállíttatnak.

○○○○ Árjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve. ○○○○

!Csépléshez!

A magyar általános köszénbánya r.-t.

Budapest.

Ajánlja:

Tatai Királdi Sajó-Szent-Péteri Doroghi Tokodi Ebszönyi Mészpor trágázáshoz

jó minőségű szeneit rendkívül jutányos áron.

!! Tatai tojás szén (brikett) !!
!! Ebszönyi mész !!

A tatal tojás szén (brikett) minőségben vetekedik a porosz szénnel és sokkal olcsóbb!

Gazdáink figyelmébe! A külföldi porosz szenet teljes mértékben pótolja a tatal tojás szén (brikett). Utalunk a vonatkozó hirdetésre.

Rendeléseket közvetít és felvilágosítást ad:
Krassó Miksa Szatmár.

Kerékpár,

alig használt, jutányos áron eladó.

Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

Ingyen és bérmentve

kap mindenki egy kézi könyvet, miáltal mindenki azon helyzetbe jön, hogy hideg uton

Essenciával, a legjobb és kis mennyiségben is liqueur és rumot magának előálíthat.

Watterich A.

Budapest VII. Dohány utca 5
alapított 1869 alapított 1869

Jutalmazva 8 éremmel és hitelt érő okmányokkal.

!! Kitűnő !!

Szamárhurut, köhögés, rekedtség, elnyálkásodás stb. ellen legjobb és **minden versenyt kizár a Tamásy-féle nővény-czukorka,**

mely kapható: nálam, mint készítőnél, továbbá Unger Ulmann és Bossin József urak gyógyszer-tárában, Mertz István, Lövinger József, Szücs József, Roóz Mihály, Molnár Mihály és Kálmán Mór (Németi) urak fűszerüzletében.

1 doboz ára 20 kr.

és szájviz.

Fogorvosi műtermemet

(Hám-Janos-utca 1. sz. a színház mellett) újra rendezve, **készíték: egyes fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és arany foglalványon.**

!!! Kivánatra szájpad nélkül !!!

Porcellán, arany, platin és cement tömést,

arany fogkoronákat.

Foghuzás a legujabban feltalált szerkekkel teljesen fájdalom nélkül.

Rendelek d. e. 8 órától d. u. 5-ig.

Albisi **Bakcsy Domokos,**
orvos-fogorvos.

és szájviz.

PÁSKUJ IMRE

Szepességi gyepen fehéritett len-vásznak, damasz asztal- és ágyneműk gyári árakban, vala mint szepes-iglói pamutvásznak és sifonok. Erdélyi gyapjuszövetek férfi öltözetekre, tavaszi, nyári, őszi és téli női és férfi felöltőkre való kelmék.

HAZAI IPARCSARNOKA
SZATMÁRON.

Saját készítményű fehérműm az ezredéves országos kiállításon jeles munka, versenyképesség és új iparág fejlesztésért milleniumi éremmel kitüntetve.

Női, férfi, leány- és fiu-fehérműek gyára.

Nagy raktár a híres pécsi keztükből, női derékfűzőkből (Miederekből), nemez-kalapokból, sapkák, női muffok és gallérok, divatos nap- és esőernyők, nyakkendők, gallérok, kiegészítők stb.

Székellyföldi és bánati hazai iparcikkék. Szőtt női és férfi mosókel, mék, minden fajtájú **divatos női ruhakelmék,** reverendaanyagok férfi és gyermek posztó-kalapok, kassai harisnyák, kötött keztük, budai és székesfehérvári kétfestő és minden színű divatos csettonok, vollek, zsefnek és battistok; kalotaszegi „varrotasok”, bánati e. zékely kötények, függönyök, ág- és asztalterítők, kezdett munkák nagy választékban, szőnyegek, paplanok, pokróczok matrácok stb. stb.

Teljes menyasszonyi kelengyék

legszebb kivitelben a legrövidebb idő alatt készíttetnek.

Női és férfi ruhák és fehérműek varratását vállalom.

Mintákat és árjegyzéket vidékre bérmentve küldök.

A magyar kir. államvasutak gépgyárának lokomobil-eséplőgép és „MILLENNIUM” aratógép gyártmányai a párisi nemzetközi kiállításon a legnagyobb kitüntetéssel, a GRAND PRIX-t nyerték.

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű GÖZCSÉPLŐ-KÉSZLETEIT,
14, 16 és 20 lóerejű COMPOUND LOCOMOBILJAIT, és végre

„Millennium” legujabb szerkezetű fűkaszálo-, marokrakó- és kévekető aratógépeit,

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült **SACK** rendszerű aczélöntésű ekefevel ellátott **EKEIT** és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Kizárólagos képviselő: **Kovács Imre,** Szabadka.

Szatmáron, nyomtatott a „Pázmány-sajtó” könyvnyomdában.